

Frieda Pruim
hoofdredacteur

Groei en bloei

Er was een tijd dat ik bij de eerste lentestralen op mijn fiets sprong om in het nabijgelegen tuincentrum bloeiende plantjes te kopen. Na de kale winter hunkerde ik naar wat vrolijkheid. Tot ik ontdekte hoeveel gif eraan te pas komt om die plantjes al zo vroeg en perfect te laten bloeien. Eenjarige planten kweek ik dus inmiddels zelf op uit online gekocht biologisch zaad. Dat zorgt voor een nieuwe vreugde van het zien ontkiemen en groeien van die plantjes in mijn vensterbank, voordat ze naar buiten verhuizen. En voor een besef van hun kwetsbaarheid, want tot bloei komen ze lang niet altijd.

De dichtstbijzijnde plek om vaste biologische planten te kopen, bleek vanuit mijn woonplaats Utrecht kwekerij Van Houtum in Doorn te zijn. Best een uitdaging als je geen auto hebt. Op een voorjaarsdag nam ik de trein naar Driebergen-Zeist. Daar huurde ik een OV-fiets voor de laatste zes kilometer. Ter plaatse ontdekte ik dat ik veel te vroeg in het seizoen was. Gewend aan het traditionele tuincentrum had ik bloeiende planten verwacht, maar hier in de gifvrije buitenlucht staken de meeste exemplaren nog maar net hun hoofdjes boven de grond uit. Om niet met lege handen te vertrekken, zocht ik met behulp van mijn telefoon uit hoe ze er bloeiend uit zouden zien, en koos ik een aantal onmogelijke plantjes. Die gingen in een doosje onder de snelbinders, en daarna mee terug in de trein. Ik zette ze in mijn stadstuin in de grond, maar ze verdwenen tussen de andere planten. Zucht. Totdat zo'n anderhalf jaar later ineens een mij onbekende plant zich boven de anderen uitstrekte en daar prachtig begon te bloeien. Dat niet alleen biologisch van belang is, maar ook inheems, begint nu tot mij door te dringen. Daarover praat onze nieuwe medewerker Anne Havelaar ons bij in haar artikel vanaf pagina 50. Veel lees- en tuinplezier! ●

Frieda

Genoeg

Genoeg is een onafhankelijk tijdschrift voor iedereen die meer wil doen met minder. Elk nummer van *Genoeg* bestaat uit vier delen:

Gelukkig met genoeg

Weinig bezitten, uit noodzaak of keuze, kan heel rijk voelen. Lees de inspirerende verhalen.

Genoeg voor iedereen

Hoeveel is genoeg? Over eerlijk delen in de overvloed en voldoende overhouden voor de generatie na ons.

Genoeg geld

Kritisch kiezen en vrolijk besparen. Over de grote economie en het kleine huishoudboekje.

Praktisch genoeg

We doppen onze eigen boontjes en maken dingen lekker zelf. Origineel, goedkoop, en vaak beter voor het milieu. Een gids voor huis en tuin.

Buitenkunst

Wat een toevalstreffer, die kikker zo op dat blad. Maar Bethany de Forest (1966) heeft die kikker daar geplaatst. Haar diorama's zijn, zegt ze, een combinatie van de magie van de natuur en de natuur die ze zelf schept, nu al bijna dertig jaar.

De diorama's krijgen vorm in houten kasten. Hier, bij *Kikker, lelies en gras*, zaaide De Forest Japanse haver op de bodem. De bladen van de waterlelies zijn deels van plastic, de bloemen zijn echt en de kikker komt uit een 3D-printer. De wolkenlucht bestaat uit watten die op een blauwe plastic zak zijn geplakt. Door spiegels op de vier wanden ontstaat het weidse effect, alsof je buiten bent.

Dit is een vrij rustig landschap voor De Forests doen. Vaak maakt ze sprookjesachtige tuinen, met kleuren als kermisnoep, vol vlinders en gekke planten. Of onderwaterwerelden met zeepaardjes.

De Forest: 'Als duikers een foto zien op Insta en vragen: "Waar is dit?", heb ik het goed gedaan.' (MR)

Kikker, lelies en gras (detail), uit de serie *Waterlelies* (2022). Te koop als Ansichtkaart en als groter werk. pinhole.nl.